"הַשַּׁרְח הַחַלַבִּי" לַתּוֹרָה

תרגום התורה לערבית-יהודית שבפי יהודי ארם-צובא (חלב)

ספר במדבר

פרשת שלח לך

המרכז העולמי למורשת יהדות ארם-צובא (חלב)

תל-אביב תשס"ו - 2005

קִבְרוֹת הַתַּאֲוָה כִּי־שָׁם קָבְרוּ
לה אֶת־הָעָם הַמִּתְאַוִּים׃ מִקִּבְרוֹת
הַתַּאֲוָה נָסְעוּ הָעָם חֲצֵרוֹת
וַיִּהְיוּ בַּחֲצֵרוֹת׃

יב א וַתְּדַבֵּר מִרְיָם וְאַהֲרֹן בְּמֹשֶׁה
עַל־אֹדוֹת הָאִשָּׁה הַכֻּשִׁית אֲשֶׁר
לָקָח כִּי־אִשָּׁה כֻשִׁית לָקָח׃
ב וַיֹּאמְרוּ הֲרַק אַךְ־בְּמֹשֶׁה דִּבֶּר
יְהוָה הֲלֹא גַּם־בָּנוּ דִבֵּר וַיִּשְׁמַע
ג יְהוָה׃ וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָו מְאֹד
מִכֹּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי
הָאֲדָמָה׃
ד וַיֹּאמֶר יְהוָה פִּתְאֹם אֶל־
מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־מִרְיָם
צְאוּ שְׁלָשְׁתְּכֶם אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד
ה וַיֵּצְאוּ שְׁלָשְׁתָּם׃ וַיֵּרֶד יְהוָה
בְּעַמּוּד עָנָן וַיַּעֲמֹד פֶּתַח הָאֹהֶל
וַיִּקְרָא אַהֲרֹן וּמִרְיָם וַיֵּצְאוּ
ו שְׁנֵיהֶם׃ וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּ־נָא
דְבָרָי אִם־יִהְיֶה נְבִיאֲכֶם יְהוָה
בַּמַּרְאָה אֵלָיו אֶתְוַדָּע בַּחֲלוֹם
ז אֲדַבֶּר־בּוֹ׃ לֹא־כֵן עַבְדִּי מֹשֶׁה
ח בְּכָל־בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא׃ פֶּה
אֶל־פֶּה אֲדַבֶּר־בּוֹ וּמַרְאֶה
וְלֹא בְחִידֹת וּתְמֻנַת יְהוָה יַבִּיט
וּמַדּוּעַ לֹא יְרֵאתֶם לְדַבֵּר
ט בְּעַבְדִּי בְמֹשֶׁה׃ וַיִּחַר־אַף יְהוָה
י בָּם וַיֵּלַךְ׃ וְהֶעָנָן סָר מֵעַל
הָאֹהֶל וְהִנֵּה מִרְיָם מְצֹרַעַת

כַּשָּׁלֶג וַיִּפֶן אַהֲרֹן אֶל־מִרְיָם
יא וְהִנֵּה מְצֹרָעַת׃ וַיֹּאמֶר אַהֲרֹן
אֶל־מֹשֶׁה בִּי אֲדֹנִי אַל־נָא
תָשֵׁת עָלֵינוּ חַטָּאת אֲשֶׁר
יב נוֹאַלְנוּ וַאֲשֶׁר חָטָאנוּ׃ אַל־נָא
תְהִי כַּמֵּת אֲשֶׁר בְּצֵאתוֹ מֵרֶחֶם
יג אִמּוֹ וַיֵּאָכֵל חֲצִי בְשָׂרוֹ׃ וַיִּצְעַק
מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה לֵאמֹר אֵל נָא
רְפָא נָא לָהּ׃

מפטיר
יד וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאָבִיהָ
יָרֹק יָרַק בְּפָנֶיהָ הֲלֹא תִכָּלֵם
שִׁבְעַת יָמִים תִּסָּגֵר שִׁבְעַת
יָמִים מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְאַחַר
טו תֵּאָסֵף׃ וַתִּסָּגֵר מִרְיָם מִחוּץ
לַמַּחֲנֶה שִׁבְעַת יָמִים וְהָעָם לֹא
טז נָסַע עַד־הֵאָסֵף מִרְיָם׃ וְאַחַר
נָסְעוּ הָעָם מֵחֲצֵרוֹת וַיַּחֲנוּ
בְּמִדְבַּר פָּארָן׃

שלח
יג א וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ ס
ב שְׁלַח־לְךָ אֲנָשִׁים וְיָתֻרוּ אֶת־
אֶרֶץ כְּנַעַן אֲשֶׁר־אֲנִי נֹתֵן לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶחָד אִישׁ אֶחָד
לְמַטֵּה אֲבֹתָיו תִּשְׁלָחוּ כֹּל
ג נָשִׂיא בָהֶם׃ וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה
מִמִּדְבַּר פָּארָן עַל־פִּי יְהוָה
כֻּלָּם אֲנָשִׁים רָאשֵׁי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
ד* הֵמָּה׃ וְאֵלֶּה שְׁמוֹתָם לְמַטֵּה
ה רְאוּבֵן שַׁמּוּעַ בֶּן־זַכּוּר׃ לְמַטֵּה

ו שִׁמְעוֹן שָׁפָט בֶּן־חוֹרִי׃ לְמַטֵּה
ז יְהוּדָה כָּלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה׃ לְמַטֵּה
ח יִשָּׂשכָר יִגְאָל בֶּן־יוֹסֵף׃ לְמַטֵּה
ט אֶפְרָיִם הוֹשֵׁעַ בִּן־נוּן׃ לְמַטֵּה
י בִנְיָמִן פַּלְטִי בֶּן־רָפוּא׃ לְמַטֵּה
יא זְבוּלֻן גַּדִּיאֵל בֶּן־סוֹדִי׃ לְמַטֵּה
יוֹסֵף לְמַטֵּה מְנַשֶּׁה גַּדִּי בֶּן־
יב סוּסִי׃ לְמַטֵּה דָן עַמִּיאֵל בֶּן־
יג גְּמַלִּי׃ לְמַטֵּה אָשֵׁר סְתוּר בֶּן־
יד מִיכָאֵל׃ לְמַטֵּה נַפְתָּלִי נַחְבִּי
טו בֶּן־וָפְסִי׃ לְמַטֵּה גָד גְּאוּאֵל
טז בֶּן־מָכִי׃ אֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים
אֲשֶׁר־שָׁלַח מֹשֶׁה לָתוּר אֶת־
הָאָרֶץ וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשֵׁעַ
יז* בִּן־נוּן יְהוֹשֻׁעַ׃ וַיִּשְׁלַח אֹתָם
מֹשֶׁה לָתוּר אֶת־אֶרֶץ כְּנָעַן
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם עֲלוּ זֶה בַּנֶּגֶב
יח וַעֲלִיתֶם אֶת־הָהָר׃ וּרְאִיתֶם
אֶת־הָאָרֶץ מַה־הִוא וְאֶת־הָעָם
הַיֹּשֵׁב עָלֶיהָ הֶחָזָק הוּא הֲרָפֶה
יט הַמְעַט הוּא אִם־רָב׃ וּמָה
הָאָרֶץ אֲשֶׁר־הוּא יֹשֵׁב בָּהּ
הֲטוֹבָה הִוא אִם־רָעָה וּמָה
הֶעָרִים אֲשֶׁר־הוּא יוֹשֵׁב בָּהֵנָּה
הַבְּמַחֲנִים אִם בְּמִבְצָרִים׃
כ וּמָה הָאָרֶץ הַשְּׁמֵנָה הִוא אִם־
רָזָה הֲיֵשׁ־בָּהּ עֵץ אִם־אַיִן
וְהִתְחַזַּקְתֶּם וּלְקַחְתֶּם מִפְּרִי
הָאָרֶץ וְהַיָּמִים יְמֵי בִּכּוּרֵי
שני
כא עֲנָבִים׃ וַיַּעֲלוּ וַיָּתֻרוּ אֶת־הָאָרֶץ

אלמכאן קבור אלשהוויה אין תם דפאנו אלא אלקום אלמשתהיין: 35. **מקברות** - מן קבור אלשהוויה ריחלו אלקום חצרות וכאנו פי חצרות:

יב

1. **ותדבר** - וכלמית מרים ואהרון פי מוסה עלא סבאב אלאמרה אלחסניה אלדי אכ̇אד אין אמרה חסניה אכ̇ד: 2. **ויאמרו** - וקאלו אנכאן באס פקט פי מוסה כלם אללה הוולא איצ̇א פינא כלאם וסימיע אללה: 3. **והאיש** - ואלרג̇ול מוסה מחתישים ג̇דא מן ג̇מיע אלאנסאן אלדי עלא וג̇ה אלארץ̇: 4. **ויאמר** - וקאל אללה עלא ג̇פליה אלא מוסה ואלא אהרון ואלא מרים כ̇ריג̇ו תלתתכון אלא כ̇ימית מיעאד וכ̇רג̇ו תלתתהון: 5. **וירד** - ותג̇לא אללה פיל גומאם ווקיף באב כ̇ימיה ונדא אהרון ומרים וכ̇רג̇ו תננהון: 6. **ויאמר** - וקאל סמאעו הלאן כלאמי אנכאן יכון נבייאתכון אללה פיל מנצ̇ר אליה אנעיריף פיל חלאם אכלים מעו: 7. **לא** - לם כידא עבדי מוסה פי ג̇מיע ביתי אמין הוא: 8. **פה** - תים אלא תים אכלים מעו ומנצ̇ר ולם פיל חזיר ושבהית אללה יטאליע ואליש לם כ̇יפתו לאכלים פי עבדי פי מוסה: 9. **ויחר** - ושתאד ג̇צ̇אב אללה פיהון ומיצ̇י: 10. **והענן** - ואלגומאם זל מן עלא כ̇ימיה והוודא מרים מברוצה כיל תלג̇ ולתפת אהרון אלא מרים והוודא מברוצה: 11. **ויאמר** - וקאל אהרון אלא מוסה בידכ̇ול סידי לא הלאן תג̇על עלינא כ̇טייה אלדי פג̇רנא ואלדי כ̇טינא: 12. **אל** - לא הלאן תכון כיל מיית אלדי פי כ̇רוג̇ו מן רחם אימו וייתאכל ניציף לחמו: 13. **ויצעק** - וצלא מוסה קדאם אללה קאיילא טאייק הלאן (יא אללה בידכ̇ול) שאפי הלאן ליהא:

14. **ויאמר** - וקאל אללה אלא מוסה ולו יכון אבוהא זאם זאמיה פי וג̇הא הוולא תתכ̇ג̇ל סבע אייאם תנגיליק סבע אייאם מן ברא לימחאט ובעד תנג̇ימיע: 15. **ותסגר** - ונגלקית מרים מן ברא לימחאט סבע אייאם ואלקום לם ריחיל חיתא נג̇מעית מרים: 16. **ואחר** - ובעד רחלו אלקום מן חצרות וחאטו פי בר פארן:

יג

1. **וידבר** - וכלם אללה אלא מוסה קאיילא: 2. **שלח** - שלח
בעאת לך ארג̇ל ויג̇יסו אלא ארץ̇ כנען אלדי אנא עטי לבנין ישראיל רג̇ול ואחיד רג̇ול ואחיד לציביט אבאתו תבעתו ג̇מיע שריף פיהון: 3. **וישלח** - ובעת ליהון מוסה מן בר פארן עלא קול אללה כלהון ארג̇ל רוס בנין ישראיל הימא: 4. **ואלה** - והדולי איסמייהון לציביט ראובן שמוע איבין זכור: 5. **למטה** - לציביט שמעון שפט איבין חורי: 6. **למטה** - לציביט יהודה כלב איבין יפנה: 7. **למטה** - לציביט יששכר יג̇אל איבין יוסף: 8. **למטה** - לציביט אפרים הושע איבין נון: 9. **למטה** - לציביט בנימין פלטי איבין רפוא: 10. **למטה** - לציביט זבולון גדיאל איבין סודי: 11. **למטה** - לציביט יוסף לציביט מנשה גדי איבין סוסי: 12. **למטה** - לציביט דן עמיאל איבין גמלי: 13. **למטה** - לציביט אשר סתור איבין מיכאל: 14. **למטה** - לציביט נפתלי נחבי איבין ופסי: 15. **למטה** - לציביט גד גאואל איבין מכי: 16. **אלה** - הדולי איסמיי אלארג̇ל אלדי בעת מוסה ליג̇יס אלא ארץ̇ וסמא מוסה להושע איבין נון יהושע: 17. **וישלח** - ובעת ליהון מוסה ליג̇יס אלא ארץ̇ כנען וקאל אליהון טלאעו האדא פיל קבליה ותטלעו אלא אלג̇בל: 18. **וראיתם** - ותנצ̇רו אלא אלארץ̇ איש היא ואלא אלקום ג̇אליס עליהא אנכאן קווי הוא אנכאן ראכ̇ו אנכאן קליל הוא אנכאן כתיר: 19. **ומה** - ואיש אלארץ̇ אלדי הוא ג̇אליס פיהא אנכאן חסניה היא אנכאן רדייה ואיש אלקורא אלדי הוא ג̇אליס פיהון אנכאן פיל צ̇ייאע (מחטאת) אנכאן פיל בליד חסינת: 20. **ומה** - ואיש אלארץ̇ אנכאן סמיניה היא אנכאן צ̇עיפיה אנכאן מווג̇וד פיהא סג̇אר אנכאן ליס ותתקוו ותכ̇דו מן תמר אלארץ̇ ואלאייאם אייאם סביק אלעניב: 21. **ויעלו** -

יב

1. **הכשית** – היפה, וכן **בגד**, כת"א (שפירתא); וכפירוש רש"י: מגיד שהכל מודים ביפיה כשם שהכל מודים בשחרותו של כושי. כושית בגמטריא יפת מראה; וכרס"ג: אלחסנא. 3. **ענו** – ביישן, מכובד, וכן **בג. ד**: מכ̇דוע, ואולי מכ̇שוע, כתרגום רס"ג: כ̇אשעא – כנוע. 5. **בעמוד ענן** – לא תרגם את בעמוד. 7. **נאמן** – **ב**: צַדִיק; **ד**: צאדיק – נרדפים. 8. **פה אל פה** – תרגום מילולי, וכן **ב. גד**: שפאהם בשפאהם – בעל פה. **ותמנת ה'** – וכן **ג. ב**: ושיבהית אווקר אללה יטליע – ודמות כבוד ה' יביט. **ד**: ושובהית נור אללה יטליע – ודמות אור (שכינת) ה' יביט. כת"א (ודמות יקרא דה' מסתכל). 9. **וילך** – וכן **ב. ד**: וארתפע – ונישא. 11. **אדני** – כתרגום רס"ג: יא סידי. **בגד**: יא אסתאדי – נרדפים. **נואלנו** – מרדנו. **בגד**: ג̇הילנא – סכלנו, נהגנו כטיפשים, כתרגום רס"ג: ג̇הלנא, והעיר דירנבורג: וכן תרגם נואלו, ישעיה יט יג, מלשון אולת וסכלות (דירנבורג 1893, עמ' 211). 12. **אל נא וגו'** – תרגם מילולית את כל הפסוק, ובדומה לו **ד** בתוספת המילה אוכ̇תנא – אחותנו, אחרי תהי. לא כן **ב**, שתרגם את ת"א מילה במילה: לא הלאן תיבעיד האדי מין בינתנא, אין איכ̇תנא היא, צלי הלאן עלא לחם אלמוות האדא אלדי פיהא ויתשפא – אל נא תרחיק זאת מבינינו, כי אחותנו היא, התפלל על בשר המת הזה אשר בה ויבריא. 13. **ויצעק משה אל ה'** – ויתפלל משה לפני ה', וכן **ב. ד** תרגם מילולית. 14. **ירק ירק בפניה** – ואם היה אביה נוזף נזיפה בפניה, וכן **ד. ב**: ולו יכון אבוהא תף תפיה פי ווג̇הא – ואם היה אביה ירוק ירק בפניה. במילה נרדפת, תרגם **ג**: ולו כאן אבהא בזק בזַאק, כתרגום רס"ג: בצק (בערבית־סורית בשינוי פונטי: בזק). 15. **ותסגר** – וכן **בד. ג**: תנגיליק או תתעווק – תיסגר או תעוכב.

יג

19. **הבמחנים** – לאחר שתרגם: בכפרים, תרגם מעל השורה: במחנות.

מִמִּדְבַּר־צִן עַד־רְחֹב לְבֹא
כב חֲמָת׃ וַיַּעֲלוּ בַנֶּגֶב וַיָּבֹא עַד־
חֶבְרוֹן וְשָׁם אֲחִימַן שֵׁשַׁי וְתַלְמַי
יְלִידֵי הָעֲנָק וְחֶבְרוֹן שֶׁבַע
שָׁנִים נִבְנְתָה לִפְנֵי צֹעַן מִצְרָיִם׃
כג וַיָּבֹאוּ עַד־נַחַל אֶשְׁכֹּל וַיִּכְרְתוּ
מִשָּׁם זְמוֹרָה וְאֶשְׁכּוֹל עֲנָבִים
אֶחָד וַיִּשָּׂאֻהוּ בַמּוֹט בִּשְׁנָיִם
וּמִן־הָרִמֹּנִים וּמִן־הַתְּאֵנִים׃
כד לַמָּקוֹם הַהוּא קָרָא נַחַל
אֶשְׁכּוֹל עַל אֹדוֹת הָאֶשְׁכּוֹל
אֲשֶׁר־כָּרְתוּ מִשָּׁם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
כה וַיָּשֻׁבוּ מִתּוּר הָאָרֶץ מִקֵּץ
כו אַרְבָּעִים יוֹם׃ וַיֵּלְכוּ וַיָּבֹאוּ אֶל־
מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־כָּל־
עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־מִדְבַּר
פָּארָן קָדֵשָׁה וַיָּשִׁיבוּ אֹתָם דָּבָר
וְאֶת־כָּל־הָעֵדָה וַיַּרְאוּם אֶת־
כז פְּרִי הָאָרֶץ׃ וַיְסַפְּרוּ־לוֹ וַיֹּאמְרוּ
בָּאנוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר שְׁלַחְתָּנוּ
וְגַם זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ הִוא וְזֶה־
כח פִּרְיָהּ׃ אֶפֶס כִּי־עַז הָעָם הַיֹּשֵׁב
בָּאָרֶץ וְהֶעָרִים בְּצֻרוֹת גְּדֹלֹת
מְאֹד וְגַם־יְלִדֵי הָעֲנָק רָאִינוּ
כט שָׁם׃ עֲמָלֵק יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב
וְהַחִתִּי וְהַיְבוּסִי וְהָאֱמֹרִי יוֹשֵׁב
בָּהָר וְהַכְּנַעֲנִי יֹשֵׁב עַל־הַיָּם
ל וְעַל יַד הַיַּרְדֵּן׃ וַיַּהַס כָּלֵב אֶת־
הָעָם אֶל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר עָלֹה
נַעֲלֶה וְיָרַשְׁנוּ אֹתָהּ כִּי־יָכוֹל

לא נוּכַל לָהּ׃ וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־עָלוּ
עִמּוֹ אָמְרוּ לֹא נוּכַל לַעֲלוֹת
אֶל־הָעָם כִּי־חָזָק הוּא מִמֶּנּוּ׃
לב וַיֹּצִיאוּ דִּבַּת הָאָרֶץ אֲשֶׁר תָּרוּ
אֹתָהּ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
הָאָרֶץ אֲשֶׁר עָבַרְנוּ בָהּ לָתוּר
אֹתָהּ אֶרֶץ אֹכֶלֶת יוֹשְׁבֶיהָ הִוא
וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר־רָאִינוּ בְתוֹכָהּ
לג אַנְשֵׁי מִדּוֹת׃ וְשָׁם רָאִינוּ אֶת־
הַנְּפִילִים בְּנֵי עֲנָק מִן־הַנְּפִלִים
וַנְּהִי בְעֵינֵינוּ כַּחֲגָבִים וְכֵן הָיִינוּ
יד א בְּעֵינֵיהֶם׃ וַתִּשָּׂא כָּל־הָעֵדָה
וַיִּתְּנוּ אֶת־קוֹלָם וַיִּבְכּוּ הָעָם
ב בַּלַּיְלָה הַהוּא׃ וַיִּלֹּנוּ עַל־מֹשֶׁה
וְעַל־אַהֲרֹן כֹּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם כָּל־הָעֵדָה לוּ־
מַתְנוּ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אוֹ בַּמִּדְבָּר
ג הַזֶּה לוּ־מָתְנוּ׃ וְלָמָה יְהוָה
מֵבִיא אֹתָנוּ אֶל־הָאָרֶץ הַזֹּאת
לִנְפֹּל בַּחֶרֶב נָשֵׁינוּ וְטַפֵּנוּ
יִהְיוּ לָבַז הֲלוֹא טוֹב לָנוּ שׁוּב
ד מִצְרָיְמָה׃ וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־
אָחִיו נִתְּנָה רֹאשׁ וְנָשׁוּבָה
ה מִצְרָיְמָה׃ וַיִּפֹּל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן
עַל־פְּנֵיהֶם לִפְנֵי כָּל־קְהַל עֲדַת
ו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וִיהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן
וְכָלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה מִן־הַתָּרִים אֶת־
ז הָאָרֶץ קָרְעוּ בִּגְדֵיהֶם׃ וַיֹּאמְרוּ
אֶל־כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר עָבַרְנוּ בָהּ

לָתוּר אֹתָהּ טוֹבָה הָאָרֶץ מְאֹד
שלישי ח מְאֹד׃ אִם־חָפֵץ בָּנוּ יְהוָה
וְהֵבִיא אֹתָנוּ אֶל־הָאָרֶץ הַזֹּאת
וּנְתָנָהּ לָנוּ אֶרֶץ אֲשֶׁר־הִוא זָבַת
ט חָלָב וּדְבָשׁ׃ אַךְ בַּיהוָה אַל־
תִּמְרֹדוּ וְאַתֶּם אַל־תִּירְאוּ אֶת־
עַם הָאָרֶץ כִּי לַחְמֵנוּ הֵם סָר
צִלָּם מֵעֲלֵיהֶם וַיהוָה אִתָּנוּ אַל־
י תִּירָאֻם׃ וַיֹּאמְרוּ כָּל־הָעֵדָה
לִרְגּוֹם אֹתָם בָּאֲבָנִים וּכְבוֹד
יְהוָה נִרְאָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד אֶל־
כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃

ס
יא וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עַד־
אָנָה יְנַאֲצֻנִי הָעָם הַזֶּה וְעַד־
אָנָה לֹא־יַאֲמִינוּ בִי בְּכֹל
הָאֹתוֹת אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בְּקִרְבּוֹ׃
יב אַכֶּנּוּ בַדֶּבֶר וְאוֹרִשֶׁנּוּ וְאֶעֱשֶׂה
אֹתְךָ לְגוֹי־גָּדוֹל וְעָצוּם מִמֶּנּוּ׃
יג וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה וְשָׁמְעוּ
מִצְרַיִם כִּי־הֶעֱלִיתָ בְכֹחֲךָ אֶת־
יד הָעָם הַזֶּה מִקִּרְבּוֹ׃ וְאָמְרוּ אֶל־
יוֹשֵׁב הָאָרֶץ הַזֹּאת שָׁמְעוּ כִּי־
אַתָּה יְהוָה בְּקֶרֶב הָעָם הַזֶּה
אֲשֶׁר־עַיִן בְּעַיִן נִרְאָה ׀ אַתָּה
יְהוָה וַעֲנָנְךָ עֹמֵד עֲלֵהֶם וּבְעַמֻּד
עָנָן אַתָּה הֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם
טו וּבְעַמּוּד אֵשׁ לָיְלָה׃ וְהֵמַתָּה
אֶת־הָעָם הַזֶּה כְּאִישׁ אֶחָד
וְאָמְרוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־שָׁמְעוּ

וטילעו וגֹאסו אלא אלארץֹ מן בר צין חיתא רחב למגֹי
חמת: 22. **ויעלו** - וטלעו פיל קבליה ואיגֹו חיתא חברון
ותם אחימן ששי ותלמי אוולד אלענק (גֹבברה) וחברון סבע
סנין אנבנית קבל צוען (תונס) מצר: 23. **ויבאו** - ואיגֹו
חיתא ואדי אלענקוד וקטעו מן תם דריך וענקוד עניב
ואחיד וחמלו פיל עצייה בן תנין ומן אלרימאן ומן אלתין:
24. **למקום** - לדאליך אלמכאן סמא ואדי אלענקוד עלא
סבאב אלענקוד אלדי קטעו מן תם בנין ישראיל:
25. **וישבו** - ורגֹעו מן גֹאס אלארץֹ מן חיד ארבעין יום:
26. **וילכו** - ומצֹיו ואיגֹו אלא מוסה ואלא אהרון ואלא
גֹמיע גֹומעית בנין ישראיל אלא בר פארן קדשה וראדו
ליהון גֹוואב ואלא גֹמיע גֹומעה ורווהון אלא תמר אלארץֹ:
27. **ויספרו** - וחכו לו וקאלו גֹינא אלא אלארץֹ אלדי
בעתנא ואיצֹא נקט חליב ועסל היא והאדה תמרהא:
28. **אפס** - פקט אין קווי אלקום אלי גֹאליס פיל ארץֹ
ואלקורא חצינאת עצֹימאת גֹדא ואיצֹא ולאד אלענק
(גֹבברה) נצֹרנא תם: 29. **עמלק** גֹאליס פי ארץֹ אלקבליה
ואלחתי ואליבוסי ואלאמורי גֹאליס פיל גֹבל ואלכנעני
גֹאליס עלא אלבחר ועלא חאפית אלשט: 30. **ויהס** -
וסכת כלב אלא אלקום אלא מוסה וקאל טלוע נטלע
ונווראת ליהא אין גֹצֹר נגֹצֹיר ליהא: 31. **והאנשים** -
ואלארגֹאל אלדי טילעו מעו קאלו לם נגֹצֹיר לנטלע אלא
אלקום אין קווי הוא אכתר מיננא: 32. **ויציאו** - ואכֹרגֹו
שניעית אלארץֹ אלדי גֹאסו ליהא אלא בנין ישראיל קאיילא
אלארץֹ אלדי פתנא פיהא לנגֹיס ליהא ארץֹ אכליה (פאנייה)
סיכנהא היא וגֹמיע אלקום אלדי נצֹרנא פי מבינהא ארגֹל
קיאס: 33. **ושם** - ותם נצֹרנא אלא אלגֹבאברא בנין ענק
מן אלגֹבאברא וצירנא פי חצֹרתנא (עיונא) כיל גֹראד וכידא
צירנא פי חצֹרתהון (עיונהון):

יד

1. **ותשא** - ורפעית גֹמיע גֹומעה וגֹעלו אלא צוטהון
ובכיו אלקום פי דאליך אללייליה: 2. **וילנו** - ותצֹמרו עלא
מוסה ועלא אהרון גֹמיע בנין ישראיל וקאלו אליהון
גֹמיע גֹומעה יארית מיתנא פי ארץֹ מצר או פיל בר האדא
יארית מיתנא: 3. **ולמה** - ואליש אללה מגֹיב לינא אלא
אלארץֹ האדי לנקע פיל סיף נסוונא וטפלנא יצירו לל
נהביה הוולא חסין לינא נרגֹע למצר: 4. **ויאמרו** - וקאלו
רגֹול אלא אכֹו אנווכיל ראס ונרגֹאע למצר: 5. **ויפל** -
ונטב מוסה ואהרון עלא וגֹהון קדאם גֹמיע גֹוק גֹומעית
בנין ישראיל: 6. **ויהושע** איבין נון וכלב איבין יפונה
מן גֹאסין אלא אלארץֹ שאקו אתייבהון: 7. **ויאמרו** -
וקאלו אלא גֹמיע גֹומעית בנין ישראיל קאיילא אלארץֹ
אלדי פיתנא פיהא לנגֹיס ליהא חסניה אלארץֹ גֹדא גֹדא:
8. **אם** - <אנכאן> מגרייץֹ פינא אללה ויגֹיב לינא אלא
אלארץֹ האדי ויעטיהא לינא ארץֹ אלדי היא נקט חליב
ועסל: 9. **אך** - פקט פי (מאבין) [קול] אללה לא תפגֹרו
ואנתו לא תכֹאפו מן קום אלארץֹ אין פי ידינא מסלאמין
הימא זל קוותהון מן עליהון ואללה פי עוננא לא תכֹאפו
מנהון: 10. **ויאמרו** - וקאלו גֹמיע גֹומעא לנרגֹום ליהון
פיל חגֹאר וכראם אללה אתגֹלא פי כֹימית מיעאד אלא
גֹמיע בנין ישראיל:
11. **ויאמר** - וקאל אללה אלא מוסה חיתא אמתיה יגֹצֹבוני
אלקום האדא וחיתא אמתיה לם יאמנו פי קולי פי גֹמיע
אלאייאת אלדי צניעית פי מבינו: 12. **אכנו** - אצֹרבו פיל
ובא ואקרצֹו ואצנע אלך לשעב עצֹים וקווי אכתר מינו:
13. **ויאמר** - וקאל מוסה קדאם אללה וסמע מצריין אין
טלעת פי קוותך אלא קום האדא פי מבינו: 14. **ואמרו** -
ויקול אלא סאכין אלארץֹ האדי סמעו אין אנתא אללה פי
מאבין אלקום האדא אלדי עין פי עין אתגֹאלית אנתא
אללה וגממך ואקיף עליהון ופי עמוד גמאם אנתא מאצֹי
קדמהון בנהאר ופי עמוד נאר בליל: 15. **והמתה** -
ותמווית אלא אלקום האדא כי רגֹול ואחיד ויקולו סיעוב

בג: פיל פסחאת - במרחבים. **ד**: מפתוחאת - פתוחות - שטחים פתוחים. 22. **הענק** - תחילה לא תרגם את השם הענק, ולאחר מכן תרגם מעל השורה: הגיבורים. וכן **כד**, כת"א (גברא), וכן בפסוק 28. **צען** - תחילה לא תרגם את צען, וכן ד; ולאחר מכן תרגם מעל השורה: תונס, וכן **ב**, כת"א (טנס). 25. **מקץ** - וכן ד. **ב**: טרף - נרדפים. 29. **ועל יד הירדן** - ועל גדת הנהר, וכן **ב**. ד: ועל שט אלירדן - ועל נהר הירדן, וכן העיר ג: יד - שט - נהר. 31. **חזק הוא ממנו** - חזק הוא יותר ממנו, וכן ד. **ב** תרגם מילולית. 32. **אכלת** - לאחר שתרגם מילולית: אכליה, תרגם מעל השורה: פנייה - מכַלה, משמידה, כמו **בגד**.

יד

2. **וילנו** - וכן **בגד**: ואתצֹמרו, אין זו אלא המילה שתרגם בה רס"ג, ותדמרו, בתפכים ה-ד ל-צֹ. 5. **ויפל** - וכן **ב**. ד: ווקיע - נרדפים. 9. **כי לחמנו הם** - בידינו נתונים הם, וכן **ב**, כת"א (ארי בידנא מסירין אינון). ד: אין כטועמנא הומא - תרגום מילולי. **סר צלם מעליהם** - סר כוחם מעליהם, וכן **ב**, כת"א (עדא תוקפהון מנהון). **גד**: זאל פיהון - תרגום מילולי. **וה' אתנו** - ואלהים בעזרתנו, וכן **בד**, כת"א (ומימרא דה' בסעדנא). 12. **ואורשנו** - **בד**: ואקריצֹו - ואשמידו. ג: ואקרצֹו או ואטרדו - ואשמידו

טז אֶת־שִׁמְעֲךָ לֵאמֹר: מִבִּלְתִּי
יְכֹלֶת יְהוָה לְהָבִיא אֶת־הָעָם
הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נִשְׁבַּע
יז לָהֶם וַיִּשְׁחָטֵם בַּמִּדְבָּר: וְעַתָּה
יִגְדַּל־נָא כֹּחַ אֲדֹנָי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ
יח לֵאמֹר: יְהוָה אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־
חֶסֶד נֹשֵׂא עָוֺן וָפָשַׁע וְנַקֵּה לֹא
יְנַקֶּה פֹּקֵד עֲוֺן אָבוֹת עַל־בָּנִים
עַל־שִׁלֵּשִׁים וְעַל־רִבֵּעִים:
יט סְלַח־נָא לַעֲוֺן הָעָם הַזֶּה כְּגֹדֶל
חַסְדֶּךָ וְכַאֲשֶׁר נָשָׂאתָה לָעָם
הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד־הֵנָּה:
כ וַיֹּאמֶר יְהוָה סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ:
כא וְאוּלָם חַי־אָנִי וְיִמָּלֵא כְבוֹד־
כב יְהוָה אֶת־כָּל־הָאָרֶץ: כִּי כָל־
הָאֲנָשִׁים הָרֹאִים אֶת־כְּבֹדִי
וְאֶת־אֹתֹתַי אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי
בְמִצְרַיִם וּבַמִּדְבָּר וַיְנַסּוּ אֹתִי
זֶה עֶשֶׂר פְּעָמִים וְלֹא שָׁמְעוּ
כג בְּקוֹלִי: אִם־יִרְאוּ אֶת־הָאָרֶץ
אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לַאֲבֹתָם וְכָל־
כד מְנַאֲצַי לֹא יִרְאוּהָ: וְעַבְדִּי כָלֵב
עֵקֶב הָיְתָה רוּחַ אַחֶרֶת עִמּוֹ
וַיְמַלֵּא אַחֲרָי וַהֲבִיאֹתִיו אֶל־
הָאָרֶץ אֲשֶׁר־בָּא שָׁמָּה וְזַרְעוֹ
כה יוֹרִשֶׁנָּה: וְהָעֲמָלֵקִי וְהַכְּנַעֲנִי
יוֹשֵׁב בָּעֵמֶק מָחָר פְּנוּ וּסְעוּ
לָכֶם הַמִּדְבָּר דֶּרֶךְ יַם־סוּף:

רביעי
כו וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־
כז אַהֲרֹן לֵאמֹר: עַד־מָתַי לָעֵדָה
הָרָעָה הַזֹּאת אֲשֶׁר הֵמָּה
מַלִּינִים עָלָי אֶת־תְּלֻנּוֹת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֵמָּה מַלִּינִים עָלַי
כח שָׁמָעְתִּי: אֱמֹר אֲלֵהֶם חַי־אָנִי
נְאֻם־יְהוָה אִם־לֹא כַּאֲשֶׁר
דִּבַּרְתֶּם בְּאָזְנָי כֵּן אֶעֱשֶׂה לָכֶם:
כט בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יִפְּלוּ פִגְרֵיכֶם וְכָל־
פְּקֻדֵיכֶם לְכָל־מִסְפַּרְכֶם מִבֶּן
עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמָעְלָה אֲשֶׁר
ל הֲלִינֹתֶם עָלָי: אִם־אַתֶּם תָּבֹאוּ
אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָשָׂאתִי אֶת־
יָדִי לְשַׁכֵּן אֶתְכֶם בָּהּ כִּי אִם־
כָּלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה וִיהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן:
לא וְטַפְּכֶם אֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם לָבַז
יִהְיֶה וְהֵבֵיאתִי אֹתָם וְיָדְעוּ
אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר מְאַסְתֶּם בָּהּ:
לב וּפִגְרֵיכֶם אַתֶּם יִפְּלוּ בַּמִּדְבָּר
לג הַזֶּה: וּבְנֵיכֶם יִהְיוּ רֹעִים
בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה וְנָשְׂאוּ
אֶת־זְנוּתֵיכֶם עַד־תֹּם פִּגְרֵיכֶם
לד בַּמִּדְבָּר: בְּמִסְפַּר הַיָּמִים אֲשֶׁר־
תַּרְתֶּם אֶת־הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם
יוֹם לַשָּׁנָה יוֹם לַשָּׁנָה תִּשְׂאוּ
אֶת־עֲוֺנֹתֵיכֶם אַרְבָּעִים שָׁנָה
לה וִידַעְתֶּם אֶת־תְּנוּאָתִי: אֲנִי
יְהוָה דִּבַּרְתִּי אִם־לֹא | זֹאת
אֶעֱשֶׂה לְכָל־הָעֵדָה הָרָעָה
הַזֹּאת הַנּוֹעָדִים עָלָי בַּמִּדְבָּר
הַזֶּה יִתַּמּוּ וְשָׁם יָמֻתוּ:
לו וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־שָׁלַח מֹשֶׁה
לָתוּר אֶת־הָאָרֶץ וַיָּשֻׁבוּ וַיִּלּוֹנוּ
עָלָיו אֶת־כָּל־הָעֵדָה לְהוֹצִיא
לז דִבָּה עַל־הָאָרֶץ: וַיָּמֻתוּ
הָאֲנָשִׁים מוֹצִאֵי דִבַּת־הָאָרֶץ
רָעָה בַּמַּגֵּפָה לִפְנֵי יְהוָה:
לח וִיהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן וְכָלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה
חָיוּ מִן־הָאֲנָשִׁים הָהֵם הַהֹלְכִים
לט לָתוּר אֶת־הָאָרֶץ: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה
אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל־כָּל־
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּתְאַבְּלוּ הָעָם
מ מְאֹד: וַיַּשְׁכִּמוּ בַבֹּקֶר וַיַּעֲלוּ
אֶל־רֹאשׁ־הָהָר לֵאמֹר הִנֶּנּוּ
וְעָלִינוּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־אָמַר
מא יְהוָה כִּי חָטָאנוּ: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
לָמָּה זֶּה אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־פִּי
מב יְהוָה וְהִוא לֹא תִצְלָח: אַל־
תַּעֲלוּ כִּי אֵין יְהוָה בְּקִרְבְּכֶם
מג וְלֹא תִּנָּגְפוּ לִפְנֵי אֹיְבֵיכֶם: כִּי
הָעֲמָלֵקִי וְהַכְּנַעֲנִי שָׁם לִפְנֵיכֶם
וּנְפַלְתֶּם בֶּחָרֶב כִּי־עַל־כֵּן
שַׁבְתֶּם מֵאַחֲרֵי יְהוָה וְלֹא־יִהְיֶה
מד יְהוָה עִמָּכֶם: וַיַּעְפִּלוּ לַעֲלוֹת
אֶל־רֹאשׁ הָהָר וַאֲרוֹן בְּרִית־
יְהוָה וּמֹשֶׁה לֹא־מָשׁוּ מִקֶּרֶב
מה הַמַּחֲנֶה: וַיֵּרֶד הָעֲמָלֵקִי
וְהַכְּנַעֲנִי הַיֹּשֵׁב בָּהָר הַהוּא
וַיַּכּוּם וַיַּכְּתוּם עַד־הַחָרְמָה:

טו א וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: ס

וַיַּלִּינוּ

אלדי סימעו אלא ציטך קאיילא: 16. **מבלתי** - מן ליס (גציר) קדרה קדאם אללה ליגיב אלא אלקום הארא אלא אלארץ׳ אלדי חלף ליהון ומותהון פיל בר: 17. **ועתה** - והלאן יעצם הלאן קוויה מן קדאם אללה כאלדי כלמת קאיילא: 18. **ה׳** - אללה טוויל אלאכלק וכתיר אלפצל סאפיח דנב וגירים ותבראיי לם יבארי מסתפקיד דנב אלאבאת עלא בנין אלפגרין עלא תאלית גיל ועלא ראביע גיל: 19. **סלח** - ספאח הלאן לדנב אלקום הארא כי עצמית פצלך וכאלדי ספחת לל קום הארא מן מצר וחיתא הלאן: 20. **ויאמר** - וקאל אללה סמחת כי כאלמך: 21. **ואולם** - ופלאכין בקי אנא וימלי כראם אללה אלא גמיע אלארץ׳: 22. **כי** - אין גמיע אלארגאל נצרין אלא כראמי ואלא אייאתי אלדי ציניעית פי מצר ופיל בר וגראבו אלי הארא עשר מראת ולם סימע פי צוטי: 23. **אם** - אנכאן ינצרו אלא אלארץ׳ אלדי חלפת לאבתהון וגמיע מגצביני לם ינצרוהא: 24. **ועבדי** כלב גזא כאנית אלהם אכרא מעו וכמל ורא טעתי ואגיבו אלא אלארץ׳ אלדי איגא תם ונסלו יוורתהא: 25. **והעמלקי** - ואלעמלקי ואלכנעני גאליס פיל סהליה גידא אלתפתו ורחאלו ליכון אלבר טריק בחר אלקנזום:

26. **וידבר** - וכלם אללה אלא מוסה ואלא אהרון קאיילא: 27. **עד** - חיתא אמתיה לגומעה ראדייה האדי אלדי הימא מצמארין עליי אלא תצומור בנין ישראיל אלאדי הימא מצאמרין עליי סמיעית: 28. **אמר** - קול אליהון בקי אנא קול אללה אנכאן לם כאלדי כלמתו פי חצרתי כידא אצנע ליכון: 29. **במדבר** - פיל בר הארא יקאעו לשתכון וגמיע עדדכון לגמיע חוסבתכון מן איבין עשרין סניה וטאליע אלדי תצמרתו עליי: 30. **אם** - אנכאן אנתו תיגו אלא אלארץ׳ אלדי קסמת פי אמרי ליאסכין ליכון פיהא פלאכין כלב איבין יפונה ויהושע איבין נון: 31. **וטפכם** - וטפלכון אלדי קילתו לל נהבייה יכון ואגיב ליהון ויערפו אלא אלארץ׳ אלדי כרהתו פיהא: 32. **ופגריכם** - ולשתכון אנתו יקאעו פיל בר הארא: 33. **ובניכם** - ובנינכון יכונו מאכרין פיל בר ארבעין סניה ויקבלו אלא דגייתכון (כטאיתכון) חיתא תכימול לשתכון פיל בר: 34. **במספר** - פי עדאד אלאייאם אלדי גסיתו אלא אלארץ׳ ארבעין יום יום לכיל סאניה יום ליסאניה תקבלו אלא דנובכון ארבעין סניה ותערפו אלא תצמרכון עליי: 35. **אני** - אנא אללה כלמית אנכאן לאם האדי אצנע לגמיע גומעה ראדייה האדי אלמוועודין עליי פיל בר הארא יכלצו ותם ימותו: 36. **והאנשים** - ואלארגאל אלדי בעת מוסה ליגיס אלא אלארץ׳ ורגעו וצמרו עליה אלא גמיע גומעה ליכרגו שניעא עלא אלארץ׳: 37. **וימתו** - ומאתו אלארגאל מכרגין שניעית אלארץ׳ רדאוויה פיל צרביה קדאם אללה: 38. **ויהושע** איבין נון וכלב איבין יפונה עאשו מן אלארגל הימא מציין ליגיסו אלא אלארץ׳: 39. **וידבר** - וכלם מוסה אלא אלכלאם הדולי אלא גמיע בנין ישראיל וחזנו אלקום גדא: 40. **וישכימו** - ובכרו פיל ציביח וטלעו אלא ראס אלגבאל קאיילא הוודאנא טלעין אלא אלמכאן אלדי קאל אללה אין כטינא: 41. **ויאמר** - וקאל מוסה אליש הארא אנתו פאייתין אלא קול אללה והיא לם תנגח: 42. **אל** - לא תטלעו אין ליס אללה פי מבינכון לם תנצרבו קדאם עדווינכון: 43. **כי** - אין עמלקי ואלכנעני תם קדמכון ותקעו פיל סיף אין עלא דאליך רגעתו מן ורא טאעית אללה ולם יכון אללה מעכון: 44. **ויעפלו** - וקצדו ליטלעו אלא ראס אלגבל וסנדוק אחד אללה ומוסה לם זאלו מן מאבין אלמחאט: 45. **וירד** - ונזיל אלעמלקי ואלכנעני אלגאליס פי דאליך אלגבל וצרבוהון ודקוהון חיתא חרמה:

טו

1. **וידבר** - וכלם אללה אלא מוסה קאיילא:

או ואגרשנו. 18. **על בנים** - על בנים מורדים, על דור שלישי ועל דור רביעי, וכן **ב**. ד - תרגם מילולית. 19. **נשאתה** - סלחת, וכן **בד**. ג: צפחת או סמחת או גפרת - שלושה נרדפים. 20. **סלחתי** - **ב**: ספחת. ד: צפחת. 24. **וימלא אחרי** - ומילא אחרי מצוותי, וכן **בגד**, כת״א (ואשלים בתר דחלתי). 25. **בעמק** - וכן ד. **ב**: פיל מרג. **ים סוף** - אלקנזום = **בגד**: אלקלזום. 29. **פגריכם** - וכן **ב**. **גד**: אגסאדכון - גופותיכם - נרדפים. וכן בהמשך הפרק. 33. **רעים** - מאחרים, וכן **בד**, כת״א (מאחרין). ג: משתתין או מאכרין - מפוזרים או מאחרים. 37. **במגפה** - במכה, וכן **ב**. ד: וובא - מגפה, דבר. 41. **עברים** - תרגם מילולית, וכן ד. **ב**: מכאלפין - מורדים. **תצלח** - וכן **בד**. ג: תיתייאסר - תשמח. 43. **מאחרי ה׳** - מאחרי מצוות ה׳, וכן **בד**, כת״א (מבתר פולחנא דה׳). 44. **ויעפלו** - והתכוונו, וכן **בד**. ג: וקצדו או ועאנאדו - והתכוונו או והתעקשו. על תרגום ויעפלו בנוסחאות השונות של תרגום רס״ג, ראה אבישור 1992א, עמ׳ 10. 45. **ויכתום** - והכום. **ב**: והגגוהון - וגרשום. ג: והגאגוהון או וצרבוהון - כשני התרגומים הקודמים. ד: וקתלוהון - והכום.

ב דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵהֶם כִּי תָבֹאוּ אֶל־אֶרֶץ
מוֹשְׁבֹתֵיכֶם אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם׃
ג וַעֲשִׂיתֶם אִשֶּׁה לַיהוָה עֹלָה אוֹ־
זֶבַח לְפַלֵּא־נֶדֶר אוֹ בִנְדָבָה אוֹ
בְּמֹעֲדֵיכֶם לַעֲשׂוֹת רֵיחַ נִיחֹחַ
לַיהוָה מִן־הַבָּקָר אוֹ מִן־הַצֹּאן׃
ד וְהִקְרִיב הַמַּקְרִיב קָרְבָּנוֹ לַיהוָה
מִנְחָה סֹלֶת עִשָּׂרוֹן בָּלוּל
ה בִּרְבִעִית הַהִין שָׁמֶן׃ וְיַיִן לַנֶּסֶךְ
רְבִיעִית הַהִין תַּעֲשֶׂה עַל־
הָעֹלָה אוֹ לַזָּבַח לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד׃
ו אוֹ לָאַיִל תַּעֲשֶׂה מִנְחָה סֹלֶת
שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן
ז שְׁלִשִׁית הַהִין׃ וְיַיִן לַנֶּסֶךְ
שְׁלִשִׁית הַהִין תַּקְרִיב רֵיחַ־
חמישי ח נִיחֹחַ לַיהוָה׃ וְכִי־תַעֲשֶׂה בֶן־
בָּקָר עֹלָה אוֹ־זָבַח לְפַלֵּא־נֶדֶר
ט אוֹ־שְׁלָמִים לַיהוָה׃ וְהִקְרִיב
עַל־בֶּן־הַבָּקָר מִנְחָה סֹלֶת
שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים בָּלוּל בַּשֶּׁמֶן
י חֲצִי הַהִין׃ וְיַיִן תַּקְרִיב לַנֶּסֶךְ
חֲצִי הַהִין אִשֵּׁה רֵיחַ־נִיחֹחַ
יא לַיהוָה׃ כָּכָה יֵעָשֶׂה לַשּׁוֹר
הָאֶחָד אוֹ לָאַיִל הָאֶחָד אוֹ־
לַשֶּׂה בַכְּבָשִׂים אוֹ בָעִזִּים׃
יב כַּמִּסְפָּר אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ כָּכָה
יג תַּעֲשׂוּ לָאֶחָד כְּמִסְפָּרָם׃ כָּל־
הָאֶזְרָח יַעֲשֶׂה־כָּכָה אֶת־אֵלֶּה
לְהַקְרִיב אִשֵּׁה רֵיחַ־נִיחֹחַ

יד לַיהוָה׃ וְכִי־יָגוּר אִתְּכֶם גֵּר
אוֹ אֲשֶׁר־בְּתוֹכְכֶם לְדֹרֹתֵיכֶם
וְעָשָׂה אִשֵּׁה רֵיחַ־נִיחֹחַ לַיהוָה
טו כַּאֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ כֵּן יַעֲשֶׂה׃ הַקָּהָל
חֻקָּה אַחַת לָכֶם וְלַגֵּר הַגָּר
חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם כָּכֶם כַּגֵּר
טז יִהְיֶה לִפְנֵי יְהוָה׃ תּוֹרָה אַחַת
וּמִשְׁפָּט אֶחָד יִהְיֶה לָכֶם וְלַגֵּר
הַגָּר אִתְּכֶם׃

שישי יז וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃
יח דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵהֶם בְּבֹאֲכֶם אֶל־הָאָרֶץ
אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה׃
יט וְהָיָה בַּאֲכָלְכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ
כ תָּרִימוּ תְרוּמָה לַיהוָה׃ רֵאשִׁית
עֲרִסֹתֵכֶם חַלָּה תָּרִימוּ תְרוּמָה
כִּתְרוּמַת גֹּרֶן כֵּן תָּרִימוּ אֹתָהּ׃
כא מֵרֵאשִׁית עֲרִסֹתֵיכֶם תִּתְּנוּ
לַיהוָה תְּרוּמָה לְדֹרֹתֵיכֶם׃
כב וְכִי תִשְׁגּוּ וְלֹא תַעֲשׂוּ אֵת
כָּל־הַמִּצְוֺת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר־דִּבֶּר
כג יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה׃ אֵת כָּל־אֲשֶׁר
צִוָּה יְהוָה אֲלֵיכֶם בְּיַד־מֹשֶׁה
מִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
כד וָהָלְאָה לְדֹרֹתֵיכֶם׃ וְהָיָה אִם
מֵעֵינֵי הָעֵדָה נֶעֶשְׂתָה לִשְׁגָגָה
וְעָשׂוּ כָל־הָעֵדָה פַּר בֶּן־בָּקָר
אֶחָד לְעֹלָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה
וּמִנְחָתוֹ וְנִסְכּוֹ כַּמִּשְׁפָּט

וּשְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּת׃
כה וְכִפֶּר הַכֹּהֵן עַל־כָּל־עֲדַת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְנִסְלַח לָהֶם כִּי־שְׁגָגָה
הִוא וְהֵם הֵבִיאוּ אֶת־קָרְבָּנָם
אִשֶּׁה לַיהוָה וְחַטָּאתָם לִפְנֵי
כו יְהוָה עַל־שִׁגְגָתָם׃ וְנִסְלַח
לְכָל־עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר
הַגָּר בְּתוֹכָם כִּי לְכָל־הָעָם
בִּשְׁגָגָה׃
שביעי כז וְאִם־נֶפֶשׁ אַחַת תֶּחֱטָא
בִשְׁגָגָה וְהִקְרִיבָה עֵז בַּת־
כח שְׁנָתָהּ לְחַטָּאת׃ וְכִפֶּר הַכֹּהֵן
עַל־הַנֶּפֶשׁ הַשֹּׁגֶגֶת בְּחֶטְאָה
בִשְׁגָגָה לִפְנֵי יְהוָה לְכַפֵּר
כט עָלָיו וְנִסְלַח לוֹ׃ הָאֶזְרָח בִּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם
תּוֹרָה אַחַת יִהְיֶה לָכֶם לָעֹשֶׂה
ל בִּשְׁגָגָה׃ וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־תַּעֲשֶׂה ׀
בְּיָד רָמָה מִן־הָאֶזְרָח וּמִן־הַגֵּר
אֶת־יְהוָה הוּא מְגַדֵּף וְנִכְרְתָה
לא הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִקֶּרֶב עַמָּהּ׃ כִּי
דְבַר־יְהוָה בָּזָה וְאֶת־מִצְוָתוֹ
הֵפַר הִכָּרֵת ׀ תִּכָּרֵת הַנֶּפֶשׁ
הַהִוא עֲוֺנָה בָהּ׃

לב וַיִּהְיוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר
וַיִּמְצְאוּ אִישׁ מְקֹשֵׁשׁ עֵצִים
לג בְּיוֹם הַשַּׁבָּת׃ וַיַּקְרִיבוּ אֹתוֹ
הַמֹּצְאִים אֹתוֹ מְקֹשֵׁשׁ עֵצִים
אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן וְאֶל כָּל־

2. **דבר** – כאלים אלא בנין ישראיל ותקול אלהון אין תיג̇ו אלא ארץ̇ מג̇לסכון אלדי אנא עטי ליכון: 3. **ועשיתם** – ותצנעו קורבן קדאם אללה סעידיה או דביחא ליפריק נידיר או פיסכ̇ייה או פי אעייאדכון ליצנעו קרבאן ינקיביל בירצ̇ה קדאם אללה מן אלבקר או מן אל גנאם: 4. **והקריב** – ויקריב אלמקריב קרבנו קדאם אללה הדייה סמיד עישיר מלתות פי ריביע אלקיציט זית: 5. **ויין** – וכ̇מר לל מסג̇ ריביע אלקיציט תצנע עלא סעידיה או לדביחא לכ̇רוף אלואחיד: 6. **או** – לל כיביש תצנע הדייה סמיד תנין עשורה מלתותיה פיל זת תילית קיציט: 7. **ויין** – וכ̇מר לל מסג̇ תילית קיציט תקריב קרבאן ינקיביל בירצ̇ה קדאם אללה: 8. **וכי** – ואין תצנע פאלו בקר סעידיה או דביחא ליפריק נידיר או אסלאיים קדאם אללה: 9. **והקריב** – ויקריב עלא פאלו בקר הדייה סמיד תלאת עשורה מלתות פיל זת ניציף קיציט: 10. **ויין** – וכ̇מר תקריב לל מסג̇ ניציף קיציט קורבן ינקיביל בירצ̇ה קדאם אללה: 11. **ככה** – כידא ינציניע לתור אלואחיד או לכיביש ואחיד או לכ̇רוף פיל כ̇ווריף או פיל מאעיז: 12. **כמספר** – כיל עדאד אלדי תצנעו כידא תצנעו לל ואחיד כי עדדהון: 13. **כל** – ג̇מיע מאלך יצנע כידא אלא הדולי ליקריב קרבאן ינקיביל בירצ̇ה קדאם אללה: 14. **וכי** – ואין יסכון מעכון גאריב או אלדי פי מבנכון לאג̇יילכון ויצנע קרבאן ינקיביל בירצ̇ה קדאם אללה כאלדי תצנעו כידא יצנע: 15. **הקהל** – ג̇וק רסמיה וחדיה ליכון ולל ג̇אריב סאכין רסמית דהר לאג̇יילכון מתלכון כיל גאריב יכון קדאם אללה: 16. **תורה** – שריעה וחדיה וחיכים ואחיד יכון ליכון ולל גאריב סאכין מעכון:

17. **וידבר** – וכלם אללה אלא מוסה קאיילא: 18. **דבר** – כאלים אלא בנין ישראיל ותקול אליהון פימג̇יכון אלא אלארץ̇ אלדי אנא מג̇יב ליכון תם: 19. **והיה** – ויכון פי אכלכון מן טועם אלארץ̇ תרפעו רפעה קדאם אללה: 20. **ראשית** – אוולת עג̇ינכון ברזקא תרפעו רפעה כי רפעית אלבידאר כידא תרפעו ליהא: 21. **מראשית** – מן אוולת עג̇ינכון תג̇עלו קדאם אללה רפעה לאג̇יילכון: 22. **וכי** – ואין תגלטו ולם תצנעו אלא ג̇מיע אווציא הדולי אלדי כלם אללה אלא מוסה: 23. **את** – אלא ג̇מיע אלדי וצא אללה אליכון פי יד מוסה מן אליום אלדי ווצא אללה וראייח לאג̇יילכון: 24. **והיה** – ויכון אנכאן מן חצ̇רית ג̇ומעה נצנעית לל גלטא ויצנעו ג̇מיע ג̇ומעה ראתו פאלו בקר ואחיד לסעידיה לינקיביל בירצ̇ה קדאם אללה והדיתו ומסג̇ו פיל חיכים ועתות מאעיז ואחיד לדכוויה: 25. **וכפר** – ויגפיר אלכ̇אדים עלא ג̇מיע ג̇ומעית בנין ישראיל וינסיפיח ליהון אין גלטא היא והימא ג̇אבו אלא קרבנהון קרבן קדאם אללה וכ̇טיתהון קדאם אללה עלא ג̇לטתהון: 26. **ונסלח** – וינסיפיח לג̇מיע ג̇ומעית בנין ישראיל ולל גאריב סאכין פי מבינהון אין לג̇מיע אלקום פיל גלטא: 27. **ואם** – ואנכאן נפס וחדיה תכ̇טא פיל גלטא ותקריב מאעיז בינית סנתה לדכוויה: 28. **וכפר** – ויגפיר כ̇אדים עלא נפס גלטאניה פיל כ̇טייה פיל גלטא קדאם אללה ליגפיר עליה וינסיפיח לו: 29. **האזרח** – אלמאלך פי בנין ישראיל ואלגאריב סאכין פי מבינהון שריעה וחדיה יכון לכון ליצניע פיל גלטא: 30. **והנפש** – ואלנפס אלדי תצנע פי סג̇עא עלייה מן אלמאלך ומן גאריב (אלא אללה) קדאם אללה הוא משאתים (מגצ̇ב) ותנקיטיע דאליך נפס מן מאבין קומהא: 31. **כי** – אין כאלם אללה בהדל ואלא וציתו בטאל קטע תנקיטיע דאליך נפס דנבהא פיהא:

32. **ויהיו** – וכאנו בנין ישראיל פיל בר ווג̇דו רג̇ול מקשקש חטב פי יום אלסבת: 33. **ויקריבו** – וקרבו אלו אלוג̇דין אלו מקשקש חטב אלא מוסה ואלא אהרון ואלא ג̇מיע

טו

3. **ריח נחח לה'** – קרבן המתקבל ברצון לפני ה', וכן **כד**, כת"א (לאתקבלא ברעוא קדם ה'). וראה לעיל, וכן בהמשך. 4. **בלול** – וכן **גד**. **ב**: מבסוס – נרדפים. 5. **לכבש** – וכן **ב** – כבש. 13. **האזרח** – וכן **ב**. **ד**: סריח, כתרגום רס"ג: צריחי. 20. **ערסתכם** – עיסתכם, וכן **ד**. **ב**: עג̇נתכום, צורה אחרת של המילה. **ג**: עג̇ינכום או עג̇נאתכום. 22. **תשגו** – וכן **בד**. **ג**: תגלטו או תיסהו – תשגו או לא תשימו לב.

30. **ביד רמה** – בכוונה, במזיד (ראה מחיט אלמחיט, עמ' 397), כפירוש רש"י: ביד רמה – במזיד. **ב**: פי יד אלעאלייה – תרגום מילולי. **ד**: ביד עאליה או בקצאדיה (וכותב בעברית: פירוש אחר) – ביד רמה או בכוונה, במזיד. **מגדף** – לאחר שתרגם: משאתים, כמו **ד**, כתב מעל השורה: מגצ̇ב – מכעיס, מרגיז, וכן **ב**, כת"א (מרגיז). **ג**: מישאתים או ביסוב – מקלל – שתי מילים נרדפות. 32. **מקשש** – קשקש – בערבית במשמע טאטא, ונבחר כאן בגלל הקרבה הפונטית, וכן **בד**. **ג**: מקשקיש או

לד הָעֵדָה: וַיַּנִּיחוּ אֹתוֹ בַּמִּשְׁמָר
כִּי לֹא פֹרַשׁ מַה־יֵּעָשֶׂה לוֹ:
לה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
מוֹת יוּמַת הָאִישׁ רָגוֹם אֹתוֹ
בָאֲבָנִים כָּל־הָעֵדָה מִחוּץ
לו לַמַּחֲנֶה: וַיֹּצִיאוּ אֹתוֹ כָּל־
הָעֵדָה אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה
וַיִּרְגְּמוּ אֹתוֹ בָּאֲבָנִים וַיָּמֹת
כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה:

מפטיר
לז וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר:
לח דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל־
כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ
עַל־צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת:
לט וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ
וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֺת יְהוָה
וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא־תָתוּרוּ
אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם
אֲשֶׁר־אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם:
מ לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת־
כָּל־מִצְוֺתָי וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים
מא לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים
אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

קרח
טז א וַיִּקַּח קֹרַח בֶּן־יִצְהָר בֶּן־קְהָת ס
בֶּן־לֵוִי וְדָתָן וַאֲבִירָם בְּנֵי
אֱלִיאָב וְאוֹן בֶּן־פֶּלֶת בְּנֵי

ב רְאוּבֵן: וַיָּקֻמוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה
וַאֲנָשִׁים מִבְּנֵי־יִשְׂרָאֵל חֲמִשִּׁים
וּמָאתָיִם נְשִׂיאֵי עֵדָה קְרִאֵי
ג מוֹעֵד אַנְשֵׁי־שֵׁם: וַיִּקָּהֲלוּ
עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ
אֲלֵהֶם רַב־לָכֶם כִּי כָל־הָעֵדָה
כֻּלָּם קְדֹשִׁים וּבְתוֹכָם יְהוָה
וּמַדּוּעַ תִּתְנַשְּׂאוּ עַל־קְהַל
*ד יְהוָה: וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּפֹּל עַל־
ה פָּנָיו: וַיְדַבֵּר אֶל־קֹרַח וְאֶל־כָּל־
עֲדָתוֹ לֵאמֹר בֹּקֶר וְיֹדַע יְהוָה
אֶת־אֲשֶׁר־לוֹ וְאֶת־הַקָּדוֹשׁ
וְהִקְרִיב אֵלָיו וְאֵת אֲשֶׁר יִבְחַר־
ו בּוֹ יַקְרִיב אֵלָיו: זֹאת עֲשׂוּ קְחוּ־
לָכֶם מַחְתּוֹת קֹרַח וְכָל־עֲדָתוֹ:
ז וּתְנוּ בָהֵן | אֵשׁ וְשִׂימוּ עֲלֵיהֶן |
קְטֹרֶת לִפְנֵי יְהוָה מָחָר וְהָיָה
הָאִישׁ אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה הוּא
הַקָּדוֹשׁ רַב־לָכֶם בְּנֵי לֵוִי:
*ח וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־קֹרַח שִׁמְעוּ־
ט נָא בְּנֵי לֵוִי: הַמְעַט מִכֶּם כִּי־
הִבְדִּיל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶתְכֶם
מֵעֲדַת יִשְׂרָאֵל לְהַקְרִיב אֶתְכֶם
אֵלָיו לַעֲבֹד אֶת־עֲבֹדַת מִשְׁכַּן
יְהוָה וְלַעֲמֹד לִפְנֵי הָעֵדָה
י לְשָׁרְתָם: וַיַּקְרֵב אֹתְךָ וְאֶת־כָּל־
אַחֶיךָ בְנֵי־לֵוִי אִתָּךְ וּבִקַּשְׁתֶּם
יא גַּם־כְּהֻנָּה: לָכֵן אַתָּה וְכָל־
עֲדָתְךָ הַנֹּעָדִים עַל־יְהוָה
וְאַהֲרֹן מַה־הוּא כִּי °תַלּוֹנוּ עָלָיו:

יב וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה לִקְרֹא לְדָתָן
וְלַאֲבִירָם בְּנֵי אֱלִיאָב וַיֹּאמְרוּ
יג לֹא נַעֲלֶה: הַמְעַט כִּי הֶעֱלִיתָנוּ
מֵאֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ
לַהֲמִיתֵנוּ בַּמִּדְבָּר כִּי־תִשְׂתָּרֵר
שני
יד עָלֵינוּ גַּם־הִשְׂתָּרֵר: אַף לֹא
אֶל־אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ
הֲבִיאֹתָנוּ וַתִּתֶּן־לָנוּ נַחֲלַת שָׂדֶה
וָכָרֶם הַעֵינֵי הָאֲנָשִׁים הָהֵם
טו תְּנַקֵּר לֹא נַעֲלֶה: וַיִּחַר לְמֹשֶׁה
מְאֹד וַיֹּאמֶר אֶל־יְהוָה אַל־תֵּפֶן
אֶל־מִנְחָתָם לֹא חֲמוֹר אֶחָד
מֵהֶם נָשָׂאתִי וְלֹא הֲרֵעֹתִי אֶת־
טז אַחַד מֵהֶם: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־
קֹרַח אַתָּה וְכָל־עֲדָתְךָ הֱיוּ לִפְנֵי
יְהוָה אַתָּה וָהֵם וְאַהֲרֹן מָחָר:
יז וּקְחוּ | אִישׁ מַחְתָּתוֹ וּנְתַתֶּם
עֲלֵיהֶם קְטֹרֶת וְהִקְרַבְתֶּם לִפְנֵי
יְהוָה אִישׁ מַחְתָּתוֹ חֲמִשִּׁים
וּמָאתַיִם מַחְתֹּת וְאַתָּה וְאַהֲרֹן
יח אִישׁ מַחְתָּתוֹ: וַיִּקְחוּ אִישׁ
מַחְתָּתוֹ וַיִּתְּנוּ עֲלֵיהֶם אֵשׁ
וַיָּשִׂימוּ עֲלֵיהֶם קְטֹרֶת וַיַּעַמְדוּ
פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:
יט וַיַּקְהֵל עֲלֵיהֶם קֹרַח אֶת־כָּל־
הָעֵדָה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד
וַיֵּרָא כְבוֹד־יְהוָה אֶל־כָּל־
הָעֵדָה:
שלישי
כ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
כא וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר: הִבָּדְלוּ

תַּלִּינוּ

גֻומעה: 34. **ויניחו** – וכ̇אלו אלו פילחבס אין לם אתפסר איש ינציניע לו: 35. **ויאמר** – וקאל אללה אלא מוסה קתל יקתל אלרג̇ול רג̇ימו אלו פיל חג̇אר ג̇מיע ג̇ומעה מן ברא לל מחט: 36. **ויציאו** – ואכ̇רג̇ו אלו ג̇מיע ג̇ומעה אלא מן ברא לל מחאט ורג̇מו אלו פיל חג̇אר ומאת כאלדי וצא אללה אלא מוסה:

37. **ויאמר** – וקאל אללה אלא מוסה קאיילא: 38. **דבר** – כאלים אלא בנין ישראיל ותקול אליהון ויצנעו ליהון שראשיב עלא אטראף אתייבהון לאג̇יילהון ויג̇עלו עלא שראשיב טראף כ̇יט סמווי: 39. **והיה** – ויכון ליכון לישראשיב ותנצ̇רו אלו ותדכרו אלא ג̇מיע אווצייא אללה ותצנעו ליהון ולם תוהו ורא הדיס קלבכון וורא מנצ̇ר עיונכון אלדי אינתו מנדגיין וראהון: 40. **למען** – לאג̇ל תידכרו ותצנעו אלא ג̇מיע אווצייתי ותכונו מקדאסין לאלהכון: 41. **אני** – אנא אללה אלהכון אלדי אכ̇רג̇ת ליכון מן ארץ̇ מצר ליאציר ליכון לל רב אנא אללה אלהכון:

טז

קרח 1. **ויקח** – ותכ̇צם קורח איבין יצהר איבין קהת איבין לוי ודתן ואבירם אבנין אליאב ואון איבין פלת בנין ראובן: 2. **ויקמו** – וקאמו קדאם מוסה וארג̇ל מן בנין ישראיל מיתין וכ̇מסין שורפאת ג̇ומעה מעזומין מיעאד ארג̇ל ציט: 3. **ויקהלו** – ותג̇ווקו עלא מוסה ועלא ‹אהרון› וקאלו אליהון כאפייה ליכון אין ג̇מיע ג̇ומעה כלהון מקדסין ופי מבינהון אללה ואליש תתכברו על ג̇וק אללה: 4. **וישמע** – וסימיע מוסה ונטאב עלא וג̇הו: 5. **וידבר** – וכלם אלא קרח ואלא ג̇מיע ג̇ומעתו קאיילא צביח ויעאריף אללה אלא אלדי לו ואלא אלמקדאס ויקריב אליה ואלא אלדי יסתכ̇יר פי יקריב אליה: 6. **זאת** – האדי צנעו כ̇ידו ליכון מג̇אמיר קרח וג̇מיע ג̇ומעתו: 7. **ותנו** – וג̇עלו פיהון נאר וג̇עלו עליהון בכ̇ור קדאם אללה גודא ויכון אלרג̇ול אלדי יסתכ̇יר אללה הוא מקדאס כאפייה ליכון בנין לוי: 8. **ויאמר** – וקאל מוסה אלא קרח אסמעו הלאן בנין לוי: 9. **המעט** – אנכאן קליל מנכון אין פרק אילאה ישראיל ליכון מן ג̇ומעית ישראיל ליקריב ליכון אליה לתכ̇דמו אלא כ̇דמית מסכאן אללה ולתקאפו קדאם ג̇ומעה לכ̇דמתהון: 10. **ויקרב** – וקרב אילאך ואלא ג̇מיע אכ̇וותך בנין לוי מעך ותטלבו איצ̇א איומיה: 11. **לכן** – לאג̇לי דאליך אנתא וג̇מיע ג̇ומעתך אלמוועודין עלא אללה ואהרון איש הוא אין תצ̇מרו עליה: 12. **וישלח** – ובעת מוסה לינאדי לדתן ולאבירם בנין אליאב וקאלו לם נטלע: 13. **המעט** – אנכאן ‹קליל אין› טלעתנא מן ארץ̇ נקט חליב ועסל לתמוותנא פיל בר אין איתרווסת עלינא איצ̇א אתרווס: 14. **אף** – איצ̇א לם אלא אלארץ̇ נקט חליב ועסל ג̇יבתנא ועטית לינא ורתיה חקליה וכרם אנכאן עיון אלארג̇ל הימא תקלע לם ניטלע: 15. **ויחר** – ושתאד למוסה ג̇דא וקאל קדאם אללה לא תלתיפית אלא הדתהון לם חמאר ואחיד מנהון סכ̇רת ולם אסית אלא ואחיד מנהון: 16. **ויאמר** – וקאל מוסה אלא קרח אנתא וג̇מיע ג̇ומעתך כונו קדאם אללה אנתא והימא ואהרון גידא: 17. **וקחו** – וכ̇ידו רג̇ול מג̇מרתו ותג̇עלו עליהון בכ̇ור ותקרבו קדאם אללה רג̇ול מג̇מרתו מיתין וכ̇מסין מג̇מרה ואנתא ואהרון רג̇ול מג̇מרתו: 18. **ויקחו** – ואכ̇דו רג̇ול מג̇מרתו וג̇עלו עליהון נאר וג̇עלו עליהון בכ̇ור וויקפו באב כ̇ימית מיעאד ומוסה ואהרון: 19. **ויקהל** – וג̇ווק עליהון קרח אלא ג̇מיע ג̇ומעה אלא באב כ̇ימית מיעאד ותג̇לא כרם אללה אלא ג̇מיע ג̇ומעה: 20. **וידבר** – וכלם אללה אלא מוסה ואלא אהרון קאיילא: 21. **הבדלו** – אנפרקו מן

מלקט – מקושש או מלקט. וכן בהמשך הפרק. 34. **פרש** – וכן **כד**. **ג**: אתפסר או אתביין – נתפרש או התברר. 38. **ציצת** – גדילים, וכן **כג**. **ד**: שראריב – כנראה טעות במקום: שראשיב, גדילים, כפירוש רש"י: על שם הפתילים התלויים בה; וכפירוש רד"ק: ענף הבגד, מה שנשאר מן האריג שהוא נתלה בו, יקרא ציצית... כי רוב חוט הציצית הן הענף. **תכלת** – וכן **כד**. **ג**: סמאווי ר"ל אזרק צאחי מתל אלסמא – תכלת, רוצה לומר כחול בהיר כמו השמים. 39. **תתורו** – תיהו = **כ**: תיתוהו – תתעו. **גד**: תנדגו – תזנו. **אחרי לבבכם ואחרי עיניכם** – אחרי הרהור לבבכם ואחרי מראה עיניכם, וכן **בגד**, כת"א (בתר הרהור לבכון ובתר חיזו עינכון).

טז

1. **ויקח** – וירב, וכן **כד**, כת"א (ואתפלג), וכפירוש רש"י: וזהו שתרגם אונקלוס ואתפלג. נחלק משאר העדה להחזיק במחלוקת. **ג**: ואתכ̇צאם, כיתר התרגומים, וכתב מעל השורה: ואכ̇ד, וסחב – שני תרגומים מילוליים של לקח. 3. **ובתוכם ה'** – **כ**: ופי מאבינהון אווקר אללה – ובתוכם כבוד ה'. **ג**: נור אללה – שכינת ה', כת"א (וביניהון שריא שכינתא דה'). 10. **כהנה** – בניגוד לתרגום כהן – כ̇אדם, תרגם תרגומנו, וכן **כ**, את כהנה כתרגום רס"ג, איומיה, וכן **ד** ההולך בעקבות רס"ג. 15. **נשאתי** – חייבתי לעבוד בלא תמורה או נגד רצונו. וכן **בגד**: צכ̇רת. והנכון כתרגומנו. וכן תרגם

המרכז העולמי למורשת יהדות ארם-צובא (חלב)
תל-אביב תשס"ו - 2005